

2023

STÄMMA

STÄMMA 2023

**I det här dokumentet finns dagordningen och handlingarna till stämman.
Verksamhetsberättelsen finns separat från detta dokument.**

Stämman äger rum den 6 maj.
Varmt välkommen!

INNEHÅLL

DAGORDNING	4
PROPOSITION 2023:1 OM STÄRKTA FÖRFATTARVILLKOR	7
MOTIONER MED STYRELSENS YTTRANDE	8
ALLMÄNNA PRINCIPER 2023-2024	27
VERKSAMHETSINRIKTNING OCH RAMBUDGET 2023	29
ÅRSavgift 2023-2024	33
RIKTLINJER FÖR ARVODEN OCH ERSÄTTNINGAR 2023-2024	34
VALBEREDNINGENS FÖRSLAG TILL STÄMMAN 2023	35

DAGORDNING

till förbundsstämma i Läromedelsförfattarna, det vill säga Sveriges Läromedelsförfattares Förbund, den 6 maj 2023 kl. 13.00–17.30 på Clarion Hotel Sign, Östra Järnvägsgatan 35, Stockholm.

Innan stämmans öppnande:

13.00 Avbockning på röstlängd och tekniktest för de som deltar digitalt i Zoom.

13.30 Avbockning på röstlängd för de som deltar på plats på Clarion Hotel Sign.

	ÄRENDE	HANDLINGAR
1	Stämmans öppnande (förbundsordförande Per Kornhall föredragande) Skolminister Lotta Edholm öppningstalar.	
2	Upprättande av röstlängd (förbundsordförande föredragande)	
3	Val av ordförande, sekreterare och justerare för stämman (förbundsordförande Per Kornhall föredragande) <u>Förslag till beslut:</u> att besluta om mötespresidium i enlighet med valberedningens förslag.	Valberedningens förslag
4	Fastställande av att stämman blivit behörigen utlyst (mötesordförande föredragande) Kallelsen skickades till medlemmarna den 24 februari, vilket är mer än de stadgade 10 veckorna innan datum för stämma. <u>Förslag till beslut:</u> att stämman blivit behörigen utlyst.	
5	Fastställande av dagordning för stämman (mötesordförande föredragande) <u>Förslag till beslut:</u> att fastställa dagordningen för stämman.	Dagordning
6	Styrelsens verksamhetsberättelse och ekonomiska berättelse (förbundsdirektör Frida Engman föredragande) <u>Förslag till beslut:</u> att lägga verksamhetsberättelse och ekonomisk berättelse till handlingarna.	Verksamhetsberättelse med årsredovisningar
7	Revisorernas berättelser (medlemsrevisorerna Björn Thunberg och Stig Ottosson föredragande) <u>Förslag till beslut:</u> att lägga revisorernas berättelser till handlingarna.	Verksamhetsberättelse med årsredovisningar
8	Fastställande av resultat och balansräkning (mötesordförande föredragande) <u>Förslag till beslut:</u> att fastställa resultat och balansräkning.	Verksamhetsberättelse med årsredovisningar

9	<p>Styrelsen ansvarsfrihet (mötesordförande föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut:</u> att bevilja styrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2022.</p>	
10	<p>Ärenden styrelsen beslutat förelägga stämman (förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p> <p>Proposition 2023:1 Om stärkta författarvillkor</p> <p><u>Förslag till beslut:</u> att styrelsen ska arbeta för kollektiva lösningar vad gäller förlagens avtal med författare som skriver läromedel och kurslitteratur.</p>	Proposition
11	<p>Motioner med styrelsens yttranden</p> <p>Motion 1 2023 Öka närvaron av läromedel i förskolan – Anna Jansson och Aline Tiderman (Motionärerna samt styrelseledamot Richard Hultén föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut i enlighet med styrelsens yttrande:</u> att det första yrkandet i motionen, gällande påverkan, anses <i>besvarat</i> och de två följande yrkandena, om begrepp och statistik, ges <i>bifall</i>.</p> <p>Motion 2 2023 Deklarationskurs i fysisk form – Lars Hammarén (Motionären närvarar ej. Vice ordförande Pia Cederholm föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut i enlighet med styrelsens yttrande:</u> att anse motionen <i>besvarad</i>.</p> <p>Motion 3 2023 Extra kopieringsstipendium – Bengt Almgren (Motionären samt förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut i enlighet med styrelsens yttrande:</u> att motionen <i>avslås</i>.</p> <p>Motion 4 2023 Bärande/hållbar matematikundervisning på lågstadiet – Ulla Öberg (Motionären närvarar ej. Styrelseledamot Conny Welén föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut i enlighet med styrelsens yttrande:</u> att motionens samtliga yrkanden <i>avslås</i>.</p> <p>Motion 5 2023 ”Kvalitetstjetat” – moteld! – Stefan Melin (Motionären samt förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut i enlighet med styrelsens yttrande:</u> att motionen <i>avslås</i>.</p> <p>Motion 6 2023 Forskningen – Stefan Melin (Motionären samt styrelseledamot Annika Staaf föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut i enlighet med styrelsens yttrande:</u> att motionen <i>avslås</i>.</p> <p>Motion 7 2023 Ny stipendieverksamhet – organisation och regler – Stefan Melin (Motionären samt vice ordförande Pia Cederholm föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut i enlighet med styrelsens yttrande:</u> att anse motionen <i>besvarad</i>.</p>	Motioner med styrelsens yttranden

12	<p>Besluta om Allmänna principer för hantering av rättighetsintäkter (kopierings-ersättning), avdrag från sådana, fördelning och inkomster av investeringar 2023–24 (förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut:</u> att fastställa de allmänna principerna utan förändring.</p>	Allmänna principer
13	<p>Verksamhetsinriktning och rambudget 2023 (förbundsdirektör Frida Engman föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut:</u> att anta verksamhetsinriktning och budget i enlighet med styrelsens förslag.</p>	Verksamhetsinriktning och rambudget
14	<p>Fastställa årsavgift 2023–24 (förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut:</u> att årsavgiften ska vara oförändrad, d.v.s. årsavgiften är 1 150 kr varav 450 kronor är en serviceavgift som är avdragsgill för den som har företag. Från det år en medlem fyller 67 år betalas ingen serviceavgift, utan enbart medlemsavgiften om 700 kronor.</p>	Årsavgift
15	<p>Fastställa arvoden och ersättningar 2023–24 (styrelseledamot Britt-Marie Lidesten föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut:</u> att fastställa riktlinjerna för arvoden och ersättningar utan förändring.</p>	Riktlinjer för arvoden och ersättningar
16	<p>Besluta om antal styrelseledamöter samt välja förbundsordförande, styrelseledamöter och suppleanter, revisorer och valberedning (valberedningen, Lena Hultgren och Ludvig Myrenberg, föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut:</u> att besluta i enlighet med valberedningens förslag och att i stämmoprotokollet lista valda personer och mandatperioder.</p> <p>Val av valberedning (Mötesordförande föredragande) Valberedning väljs för ett år. Den består av tre personer, varav en utses till sammankallande.</p> <p><u>Förslag till beslut:</u> Förslag ges från stämman.</p>	Valberedningens förslag
17	<p>Stämmans avslutande (förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p>	

PROPOSITION 2023:1

OM STÄRKTA FÖRFATTARVILLKOR

Styrelsen föreslår att stämman beslutar:

Att styrelsen ska arbeta för kollektiva lösningar vad gäller förlagens avtal med författare som skriver läromedel och kurslitteratur.

MOTIVERING

Den 1 januari 2023 fick Sverige en ny upphovsrättslagstiftning (efter implementering av det så kallade DSM-direktivet inom EU¹). Det innebär flera uppdateringar och förändringar i upphovsrättslagen som påverkar författare på olika sätt. En stor del av den nya lagstiftningen är generellt formulerad och förutsätter att branscher och marknader har etablerad praxis och långtgående partsöverenskommelser.

Ett av den nya lagstiftningens tillskott, reglerna om skälig ersättning, innebär en garanti för författare att få betalt för allt nyttjande av sitt verk, oavsett om det görs av förlag, genom vidarelicenser eller tredjeparter utomlands. De nya reglerna ställer även omfattande krav på förlagens royaltyredovisningar så att vi författare kan ha insyn i och kontroll över våra verk ute på marknaden. De nya reglerna innebär också att alla nya avtal behöver förändras jämfört med hur de tidigare varit formulerade.

Vårt förslag till stämman tar avstamp i denna nya lagstiftning. Styrelsen menar att vi, nu när förlagsavtal behöver anpassas till den nya lagstiftningen, bör närma oss en mer kollektiv lösning i de förlagsavtal vi som författare sluter. Att ingå ramavtal med förlag kan vara en sådan kollektiv lösning. Det är så det fungerar på den övriga bokmarknaden där Sveriges Författarförbund har ramavtal med flera förlag. Att ingå ramavtal kan sägas likställa oss med andra organisationer i upphovsrättsbranschen.

Ett ramavtal är, som namnet antyder, ett avtal som ramar in vilka villkor som gäller. En av de övergripande fördelarna med ramavtal är att de stärker författarkollektivet och ger trygghet åt den enskilde författaren genom att vi som förbund har förhandlat fram dem. Ramavtal minskar, eller kan helt eliminera, behovet av individuell förhandling. Utan ramavtal hamnar författare lätt i underläge i kunskap om avtalsjuridik. I ett ramavtal kan viktiga delar som insyn och avrapportering regleras. Ramavtal kan också sätta en miniminivå för royaltynivåer och definiera royaltysterappar. Genom ramavtal kan vi minska förlagens möjlighet att stegvis förändra praxis genom införandet av förändringar i enskilda avtal.

För den författare som månar om sitt individuella förhandlingsutrymme kan ramavtal upplevas begränsande då ramavtal minskar utrymmet för individuell förhandling. Utan ramavtal förhandlar alla författare individuella avtal, vilket ger större möjlighet till variation efter egen förhandlingsförmåga. Om ett ramavtal innehåller en miniminivå för royalty kan en risk vara att ett sådant avtal kan uppfattas som en "nollställning" av branschen.

Under våren har styrelsen träffat medlemmar för att diskutera en mer kollektiv lösning och ramavtal. Fem medlemsdialoger, med 68 deltagare, hölls i Uppsala, Stockholm, Lund och Göteborg samt en digital. Sammanfattningsvis uttryckte en stor majoritet av deltagarna sitt stöd för att styrelsen ska försöka arbeta fram någon form av ramavtal med förlagen. Det främsta argumentet var den trygghet som ett ramavtal skulle innebära. De som inte förespråkade en kollektiv lösning var måna om den egna förhandlingsfriheten.

Styrelsens bedömning är att någon form av kollektiv lösning, där läromedelsförfattares villkor stärks, vore ett steg framåt för läromedelsbranschen och för oss som författare. Vi vill därför att stämman ger oss mandat genom ett inriktningsbeslut för kollektiva lösningar vad gäller förlagens avtal med författare som skriver läromedel och kurslitteratur.

¹ För mer information se promemorian "Upphovsrätten på den digitala inre marknaden" (Ds 2021:30) <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2021/10/ds-202130/>

MOTIONER MED STYRELSENS YTTRANDE

MOTION 1:

ANNA JANSSON OCH ALINE TIDERMAN OM ATT ÖKA NÄRVARON AV LÄROMEDEL I FÖRSKOLAN

Motion till läromedelsförfattarnas stämma 6 maj 2023

1. Öka närvaron av läromedel i förskolan

2. Bakgrund

Om läromedelsförfattarna står det följande: *“Vår vision är ett kunskapsorienterat samhälle där läromedel av hög kvalitet för alla är en självklarhet”*. Enligt läromedelsbarometern som är framtagen av läromedelsföretagen köptes det in läromedel för 859 kr/elev i svenska skolor. En sådan statistik finns inte för förskolor idag. Skolverket skriver att tidiga insatser, högläsning och att vistas i förskola gynnar det framtida skolarbetet. I Skolverkets forskningsbaserade artikel *“Likvärdig förskola i svårigheter”* skriver de även att det finns betydande kvalitetsskillnader i Sveriges förskolor idag. För att ha en hög kvalitet i förskolan så är mötet och interaktionen mellan förskolepersonal och barn grunden. Det handlar om personalens förmåga att vara lyhörda och att kunna inkludera och stimulera alla barn i olika aktiviteter som främjar barns lärande. Skolverkets statistik visar samtidigt att andelen anställda med förskollärarexamen har minskat under de senaste tio åren, medan andelen utan utbildning inom förskola har ökat. Forskning har även uppmärksammat brister i förskolans arbete när det gäller språkutvecklande aktiviteter. Då personal i förskolan ofta vittnar om brist på planeringstid tror vi att läromedel med förslag på undervisningstillfällen kan vara till stor hjälp.

3. Problembeskrivning

I läromedelsförfattarnas instagramflöde så används i princip enbart begreppen skola, lärare och elever. I förskolans värld har man andra begrepp såsom pedagoger, barn och förskola. I skolan är det en självklarhet att köpa in och använda sig av läromedel, i förskolan finns inte den självklarheten. Förskolan måste också liksom skolan få hjälp att bryta ned läroplanens mål. Det skulle gynna både personal och barn. Förskolebarnen som sedan blir elever kommer ha kunskaper och erfarenheter som gynnar deras skolarbete.

Pedagogerna i förskolan kan behöva ha ett stöd när de planerar och bedriver sin undervisning.

4. Förslag till beslut

Vi föreslår att läromedelsförfattarna börjar arbeta aktivt med att lyfta läromedel i förskolan genom att bl.a. påverka politiker, använda mer inkluderande begrepp för förskolan i sina sociala medier och försöka få in statistik över förskolan och läromedel i likhet med läromedelsbarometern.

5. Vi som står bakom motionen

Anna Jansson och Aline Tiderman

STYRELSENS YTTRANDE ÖVER STÄMMANS MOTION 1: ANNA JANSSON OCH ALINE TIDERMAN OM ATT ÖKA NÄRVARON AV LÄROMEDEL I FÖRSKOLAN

Styrelsen delar övergripande motionärernas bild av att läromedel i förskolan behöver lyftas ytterligare. Motionen innehåller tre yrkanden som besvaras separat.

YRKANDE 1:

”att läromedelsförfattarna börjar arbeta aktivt med att lyfta läromedel i förskolan genom att bl.a. påverka politiker”

Styrelsens yttrande:

I all kommunikation med politiker och andra beslutfattare lyfter vi ständigt att vi företräder författare från förskolan, förskoleklass och uppåt i utbildningssystemet.

Styrelsen menar att motionen med detta ska anses vara besvarad på denna punkt.

YRKANDE 2:

” ...använda mer inkluderande begrepp för förskolan i sina sociala medier”

Styrelsens yttrande:

Vi strävar mot att ha ett brett och varierat innehåll i sociala medier som väl representerar verkligheten. Vi ser därför över användning av begrepp i vår kommunikation.

Styrelsen föreslår därför att stämman bifaller yrkandet.

YRKANDE 3:

” ...försöka få in statistik över förskolan och läromedel i likhet med läromedelsbarometern”

Styrelsens yttrande:

Styrelsen ser behovet av detta men vill påpeka att vi som organisation inte har något direkt inflytande över officiell statistik eller vad Läromedelsföretagen väljer att publicera och hur. Vi driver frågan om att officiell statistik ska förbättras vad gäller hela utbildningsväsendet och kan i samtal med Läromedelföretagen påtala nyttan vi ser av mer statistik om läromedel i förskolan.

Styrelsen föreslår därför att stämman bifaller yrkandet.

MOTION 2: LARS HAMMARÉN OM DEKLARATIONSKURS I FYSISK FORM

Motion angående deklarationskurs i fysisk form

Bakgrund

Under många år anordnades tidigare genom SLFF deklarationskurser för oss läromedelsförfattare. Dessa upplevdes mycket positivt av kursdeltagarna. Under pandemin upphörde dessa i fysisk form. I år har förbundet skickat ut information om möjlighet till att i stället få hjälp genom en webbplats, kallad "Deklarationshjälpen" (Björn Lundén). Där ska man kunna ställa frågor och få svar sägs det.

Problembeskrivning

Hjälp genom en webbplats är inte samma sak som att på plats i lugn och ro kunna fråga en kunnig skatteexpert om mer eller mindre komplicerade saker. En fysisk kurs ger alltså möjlighet att ta upp ens fråga på ett mycket enklare sätt. Kurserna som fanns förut upplevdes som nämnts mycket positivt och de gav också ytterligare tillfällen till kontakt mellan medlemmar i förbundet.

Förslag till beslut

Jag föreslår därför att det genom kansliet anordnas ånyo deklarationskurser i fysisk form, förslagsvis av ovan nämnde Björn Lundén som tidigare lett sådana. Deltagaravgiften får förhandlas fram av kansliet varvid man i ett utgångsläge kan utgå från vad de tidigare kostat.

Motion inlämnad 2023-03-19 av:

Lars Hammarén, mångårig medlem i förbundet.

larshammaren@telia.com

STYRELSENS YTTRANDE ÖVER STÄMMANS MOTION 2: LARS HAMMARÉN OM DEKLARATIONSKURS I FYSISK FORM

YRKANDE:

”Jag föreslår därför att det genom kansliet anordnas ånyo deklarationskurser i fysisk form, förslagsvis av ovan nämnde Björn Lundén som tidigare lett sådana. Deltagaravgiften får förhandlas fram av kansliet varvid man i ett utgångsläge kan utgå från vad de tidigare kostat.”

Styrelsens yttrande:

Styrelsen noterar förslaget om en fysisk deklarationskurs och tar gärna löpande emot tips och förslag på kursinnehåll från medlemmar. Utifrån detta skapas sedan kurser och andra sammankomster av kansliet med ett varierat innehåll och format.

Styrelsen föreslår att stämman med detta ska anse motionen besvarad.

MOTION 3: BENGT ALMGREN OM EXTRA KOPIERINGSTIPENDIUM

Motion till Läromedelsförfattarnas stämma 2023-05-06

Rubrik

Extra kopieringsstipendium

Bakgrund

Läromedelsförfattarnas förbund har som sin grundläggande och viktigaste uppgift att fördela den statliga kopieringsersättningen till läromedelsförfattarna. Detta poängteras också i verksamhetsberättelsen. Förbundet säger sig också ha en tydlig målsättning att dela ut så mycket som möjligt av kopieringsersättningen.

Problembeskrivning

Förbundet har under en lång följd av år delat ut för lite av kopieringsersättningen till läromedelsförfattarna, vilket resulterat i att förbundet idag har tillgångar på över 100 miljoner kronor.

Förslag till beslut

Jag föreslår: att förbundets kapital minskas med minst 40 miljoner kronor genom att ett extra kopieringsstipendium utlyses under innevarande eller nästkommande år, öppet för alla läromedelsförfattare att söka oavsett när de sökt det ordinarie stipendiet. Engångsstipendiets ersättningsnivåer anpassas så att den totala utbetalningen inte överstiger 50 miljoner kronor

Vem står bakom motionen

Bengt Almgren
Bergsgatan 26
11223 Stockholm
mobil: 0733341783

STYRELSENS YTTRANDE ÖVER STÄMMANS MOTION 3: BENGT ALMGREN OM EXTRA KOPIERINGSTIPENDIUM

YRKANDE:

”att extra kopieringsstipendium utlyses under innevarande eller nästkommande år, öppet för alla läromedelsförfattare att söka oavsett när de sökt det ordinarie stipendiet. Engångsstipendiets ersättningsnivåer anpassas så att den totala utbetalningen inte överstiger 50 miljoner kronor”

Styrelsens yttrande:

Styrelsen ökade stipendiebeloppen avsevärt redan under den senaste treårscykeln (2020-2022) och det behövs större ökning i den kommande. En sådan ökning finns därför med i årets budget och den verksamhetsinriktning som framläggs för stämman. Utöver detta har styrelsen i enlighet med beslut på 2022 års stämma fattat beslut om att erbjuda ett resestipendium. 5 miljoner kronor är budgeterat för det stipendiet. I enlighet med samma stämmobeslut 2022 kommer styrelsen också att nästa år utreda möjligheten för andra typer av stipendier. Motionärens förslag däremot innebär en risk skattemässigt för samtliga mottagare av alla våra stipendier enligt de utredningar vi har gjort av skattefrågan. Styrelsen gör bedömningen att vi med nuvarande modell och bibehållen treårs karens ska kunna minska överskottet inom rimlig tid och på ett mer balanserat sätt än vad som föreslås i motionen.

Styrelsen föreslår därför att stämman avslår motionens yrkande.

MOTION 4: ULLA ÖBERG OM BÄRANDE/HÅLLBAR MATEMATIKUNDERVISNING PÅ LÅGSTADIET

Bärande/hållbar matematikundervisning på lågstadiet

Vad skulle ett förändrat arbetssätt i matematik på lågstadiet kunna innebära för elever på senare stadier?

Svenska elevers matematikkunskaper sägs sjunka trots utökad undervisningstid samtidigt som allt fler elever lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Alltför många elever sägs inte kunna läsa och skriva tillräckligt väl.

Politiska diskussioner kring skolan stannar ofta vid friskolors miljardvinster och diskussioner som berör betygens E eller F vara eller icke vara. Tyvärr berör diskussionerna sällan elevers lärande, i synnerhet inte från grunden. Politikerns okunskap om skolans inre arbete verkar snarare öka än minska problemen och pengar verkar vara det enda man kan bidra med i stället för att föra en pedagogisk diskussion med dem det gäller.

Innan politiker satsar mer pengar till fler läromedel bör de förstå vilka problem dagens matematikläromedel skapar för de yngre åldrarna. Innan de beslutar om fler speciallärare borde de ta reda på varför och vem det är som blir speciallärare och ta ställning till vad speciallärare skulle kunna tillföra skolan i stället för att göra och skriva utredningar.

Traditionella läromedel i matematik för lågstadiet består i de allra flesta fall av böcker i vilka eleverna till stor del ska fylla rutor med siffror. Varje kapitel börjar med en genomgång om hur elever ska göra sina uppgifter. Göra rätt blir viktigare än att lära sig. Elever kommer inte till skolan för att göra rätt; de kommer dit för att lära sig sådant som de ska kunna använda i senare sammanhang.

Elever tävlar i stället om vem som räknar fortast och förslaget om att det ska finnas fler vuxna i klassrummet kommer att innebära att elever får hjälp, de curlas, att göra klart sina sidor så fort som möjligt. Rättning sker via facit och eleverna rättar pliktskyldigast sina fel genom att skriva dit ett annat svar än det tidigare givna. Inte någonstans tränar sig elever i att använda de kunskaper man strävar efter att lära sig i andra skolämnen, som att skriva och läsa. Det tycks mig som två olika världar. I ämnet matematik är det andra än elever som skriver och läser.

Mitt förslag till förändring innebär att läromedel i matematik ska utveckla elevers kunskaper i ämnet i stället för att fylla tiden med uppgifter som enbart

får tiden att gå. Undervisningen måste bli mer utmanande och elever måste få träna sig i att både tänka, tala och skriva även i matematik. Läromedel ska inte kosta mer, de ska vara annorlunda. Uppgifter i läromedel ska vara lärande i stället för kontrollerande. Det innebär ett helt nytt koncept för läromedel, åtminstone för de yngre åldrarna. Det ska vara spännande och roligt att lära sig!

Jag föreslår därför

att

- skolan måste ses i ett mer hållbart helhetsperspektiv, där det är en självklarhet att elever ska lära sig i stället för att göra saker i arbetsböcker.
- elever under sina matematiklektioner får möjlighet att använda även det som de lär sig i andra ämnen, som till exempel att argumentera, att beskriva, rita, dokumentera och att skriva.
- målet för undervisningen måste vara VAD elever ska lära, inte hur många sidor de ska hinna göra klart.
- läromedel måste skildra och utgå ifrån elevers verklighet i stället för att konkretiseras med konstlat material. Elever måste känna igen sig för att kunna delta i de matematiska diskussionerna.
- en lärarbok ska ge lärare hjälp och stöd att göra undervisningen laborativ, vilket inte är detsamma som att använda laborativt material.
- lärare måste få hjälp och stöd att lära sig att formulera frågor för lärande i stället för enbart använda frågor för kontroll.
- lärare ska få hjälp och stöd att utveckla elevers tänkande i stället för att tala om hur elever ska tänka.
- det ska finnas en lärarhandbok för varje årskurs som gör det möjligt för lärare att individualisera undervisningen så den passar och inkluderar alla elever utan att behöva handha och administrera flera olika böcker.
- elever får göra en egen matematikbok för att kunna se, dokumentera och förstå sitt eget lärande.
- lärarutbildningar satsar mer på studenters lärande av undervisning i stället för att lära sig ord som beskriver undervisning. De orden behöver man sen, när man lärt sig undervisa.

Bakom denna motion står jag, Ulla Öberg, tidigare universitetsadjunkt vid nuvarande Malmö Universitet och med 50 års erfarenhet av undervisning i grundskolan F-9. Mitt sätt att undervisa och beskriva undervisning har resulterat i att jag fick Mensapriset 2021 för min lärarbok Sluta räkna, börja SE! En bok som kan användas för gemensam undervisning av alla elever, elever med

särskilda behov, med funktionsnedsättning, med annat modersmål, med matematikångest, med matematiksvårigheter och ändå utmana elever med särskild begåvning.

Limhamn 2023-03-23

Ulla Öberg

STYRELSENS YTTRANDE ÖVER STÄMMANS MOTION 4: ULLA ÖBERG OM BÄRANDE/HÅLLBAR MATEMATIKUNDERVISNING PÅ LÅGSTADIET

YRKANDEN:

Att:

- skolan måste ses i ett mer hållbart helhetsperspektiv, där det är en självklarhet att elever ska lära sig i stället för att göra saker i arbetsböcker.
- elever under sina matematiklektioner får möjlighet att använda även det som de lär sig i andra ämnen, som till exempel att argumentera, att beskriva, rita, dokumentera och att skriva.
- målet för undervisningen måste vara VAD elever ska lära, inte hur många sidor de ska hinna göra klart.
- läromedel måste skildra och utgå ifrån elevers verklighet i stället för att konkretiseras med konstlat material. Elever måste känna igen sig för att kunna delta i de matematiska diskussionerna.
- en lärarbok ska ge lärare hjälp och stöd att göra undervisningen laborativ, vilket inte är det samma som att använda laborativt material.
- lärare måste få hjälp och stöd att lära sig att formulera frågor för lärande i stället för enbart använda frågor för kontroll.
- lärare ska få hjälp och stöd att utveckla elevers tänkande i stället för att tala om hur elever ska tänka.
- det ska finnas en lärarhandbok för varje årskurs som gör det möjligt för lärare att individualisera undervisningen så den passar och inkluderar alla elever utan att behöva handha och administrera flera olika böcker.
- elever får göra en egen matematikbok för att kunna se, dokumentera och förstå sitt eget lärande.
- lärarutbildningar satsar mer på studenters lärande av undervisning i stället för att lära sig ord som beskriver undervisning. De orden behöver man sen, när man lärt sig undervisa.

Styrelsens yttrande:

Styrelsen ser bra matematikundervisning och läromedel för detta ändamål som viktiga men ser inte att något av motionens yrkanden ryms inom förbundets verksamhet. Styrelsen erbjuder sig att stödja motionären i att hitta rätt mottagare för förslagen.

Styrelsen föreslår därför att stämman avslår motionen i dess helhet.

MOTION 5: STEFAN MELIN OM "KVALITETSTJATET" - MOTELD

Motion

Stämman 2023

1 (2)

"Kvalitetstjaget" – moteld!

Styrelsen och kansliet har gjort ett förtjänstfullt arbete med att belysa den ojämlika tillgången på läromedel i grundskolan och läromedlens betydelse för kunskap. Nu behöver läromedlen och kvalitetstjaget komma i fokus för verkanseld. Men även organisationens ansikte utåt är viktigt för kvalitetsbilden.

Organisationen

Först som sist. Manus har genomgått en kvalitetshöjning, med mycket läsvärt från både medlemmar och externa röster. Min personliga favorit från förlagsvärlden är Caroline Croona som kan mycket om den praktiska verkligheten.

Läromedelsförfattarna ska vara bäst på texter, begriplig och korrekt faktainformation m.m., och då behöver även den representerande organisationen vara en förebild. Särskilt efter de budskap om läromedel och kunskap som förs ut.

En viktig spegling av vår kvalitetsnivå är de remissyttranden som organisationen lämnar. Remissvaren blir allmänna handlingar så snart de kommer till Regeringskansliet och kan då läsas av envar, inte minst journalister som kan ställa till de ordentligt om de ser fel och jönsigheter.

Jag tog upp detta i en motion förra året och exemplifierade med ett riktigt dåligt remissyttrande som lämnats av vår organisation. Till min stora förvåning lämnades ett nytt remissyttrande redan i september, uppenbarligen från samma penna. Dessvärre är inte namnet utsatt (vilket i mina ögon är skumt, även om det inte är ett absolut krav). Men det behövs inget detektivarbete. Redan i första meningen finns egenheten att skriva "ange" synpunkter, i stället för "avge" eller "lämna" – precis som i det tidigare yttrandet. Anvisningar för remissvar följs inte, formuleringarna är undermåliga, kunskaperna om det som tas upp dåliga och ett mästrande tonläge obehagligt. Dessbättre har senare delen av yttrandet tydligen skrivits av någon annan (men hur många tar sig dit?).

Läromedlen

Anlitar förlagen de sämsta lärarna med dålig skrivförmåga till sina dyra läromedelsprojekt? Man skulle kunna tro det av Läromedelsutredningen. Läromedlens kvalitet får stort utrymme med många förslag. Vi som varit med ett antal årtionden vet att det är ett gammalt trick av skolpolitiker, lärarutbildare m.fl., som blir kritiserade för de dåliga resultaten i skolan, att ge sig på läromedlen. Och läromedelsförfattarna har små möjligheter att värja sig. Vilken läromedelsförfattare går ut och säger att de läroböcker hen skrivit har hög kvalitet? Det blir läromedelsförfattarnas organisation som måste föra fram detta budskap.

Exempel från förlagsverkligheten

- Förlagen anlitar de kunnigaste och mest namnkunniga lärarna/skribenterna.
- Redaktörer som inte kontrollerar att läroplanskraven är tillgodosedda i läromedlet riskerar avsked.
- Utprovning görs på manusstadiet i klassrummet; även läromedel för högskolan utprövas ofta.
- Läromedlet genomgår olika expertgranskningar.
- Läromedlen strukturerar ofta ett ämne så att ämnet blir lättare för eleven att tillgodogöra sig.
- Läromedlen innehåller ofta foton och teckningar m.m. till stora kostnader.
- Läromedelsförfattaren tillför kunskap i framkant som en jäktad lärare sällan hinner med.

Osv. Läromedelsförfattare kan fylla ut med många exempel.

BTJ

En särskild ”kvalitetsgaranti” är Bibliotekstjänsts lektörsgranskning. Den har betydelse för inköpen. Under ett samtal med dåvarande chefen för facklitteraturen, för ett antal år sedan, fick jag veta att de stora förlagens läromedel har så hög kvalitet att de regelmässigt tas emot och fördelas på lektörer (ofta skickliga lärare). Ett problem är egenutgivare och andra som skickar in sina alster och sedan ringer och frågar när dessa blir granskade eller varför de inte återsänds. BTJ har inte sådana resurser. En egenutgivare kan vara ett välkänt namn och materialet går då till granskningsutlåtande. Okända författare, som själva ger ut sina material och som inte anmodats skicka in har man inte möjlighet att granska eller återsända. Jag tror att BTJ:s verksamhet har omorganiserats och fått delvis nya inriktningar. Men granskningar utförs fortfarande och har betydelse för den kvalitativa helheten och inköpen.

Läromedelsutredningen

Det är svårt att veta om något eller mycket från Läromedelsutredningen leder till lagstiftning. Oavsett vilket, bör vi medlemmar diskutera förslagen om läromedelskvalitet. En hel del okunnighet om läromedelsproduktion finns med i bilden och kan skapa upprördhet. En del skulle också skapa särskilda problem. Bl.a. förs det fram att lärare och elever ska medverka i läromedelsarbetet. Samtidigt ska läromedel vara **verk** enligt URL. Det går ju inte ihop.

Förslag: Att medlemsmöten ska anordnas med diskussioner om bl.a.

Läromedelsutredningens kvalitetsförslag för läromedel.

2023-03-25

Stefan Melin

S:t Persgatan 13

753 20 Uppsala

STYRELSENS YTTRANDE ÖVER STÄMMANS MOTION 5: STEFAN MELIN OM "KVALITETSTJATET" - MOTELD

YRKANDE:

"Att medlemsmöten ska anordnas med diskussioner om bl.a. Läromedelsutredningens kvalitetsförslag för läromedel".

Styrelsens yttrande:

Styrelsens har viss insyn i det politiska arbetet med Läromedelsutredningen och dess skrivningar om kvalitet kommer med all sannolikhet inte att leva vidare politiskt. Läromedelsutredningen startade utifrån en politisk diskussion om kvalitet i läromedel, men efter vårt och Läromedelsförretagens arbete med att uppmärksamma utredningen på läromedelsbristen och den olikvärdiga tillgången till läromedel, tonades kvalitetsfrågan ner i utredningen och vi ser inte att några av de kraven drivs av någon i nuläget.

Styrelsen föreslår därför att stämman avslår motionens yrkande.

MOTION 6: STEFAN MELIN OM FORSKNINGEN

Motion

Stämman 2023

Forskningen

Vilken forskning behöver vi? Och hur ska behovet ringas in genom aktivitet och beslut från medlemsidan? Rättighetsintäkterna bekostar.

Vetenskapliga studier och annan viktig information

Jag har inte förstått varför medlemmarnas rättighetsersättningar ska betala miljoner för en sakprosaprofessur (det uppgavs samtidigt att vi nu inte har pengar till annan forskning). Behövs en analys av digitaliseringens påverkan på läromedelsmarknaden – utan källor? Var finns den medlemsaktivitet och de medlemsbeslut som krävs (allmänna principer och riktlinjer)?

Viktigt för många medlemmar i dag är att få veta orsakerna till nedgången i försäljningen av läromedel under 2000-talet. Sakernas tillstånd i grundskolan känner vi till hyggligt. De direkta orsakerna till försäljningsnedgången av läromedel, inom hela utbildningsområdet, har däremot inte kartlagts. Finns det t.ex. kopplingar till ändringarna i upphovsrättslagens inskränkingsregler, bl.a. 2005, 2009 och särskilt 2013? Och vilken betydelse har andrahandsbokhandeln haft för högskolesidan (ett par miljoner begagnade kursböcker har sålts eller bytts under senare år).

Besynnerlig analys?

Författaren till den nämnda analysen ägnar en inledande sida till att beskriva varför inte källor uppges. Uppgifter från intervjuade personer får t.ex. bara lämnas om personerna inte citeras med angivande av källa, Exakta siffror kan inte uppges då royalties, rabatter och engångsersättningar är affärshemligheter. Som jag förstår författaren är det hans egna erfarenheter, tankar och åsikter som redovisas. Frågan är då vilket värde analysen har? Till detta kommer att ca 1/3 av analysen handlar om musikmarknaden, filmmarknaden och allmänlitteraturen.

Fördelarna med analysen är att författaren har ett OK språk. De långa löpande texterna, sida efter sida, kan dock försvåra läsningen för den som vill ringa in det som intresserar. Jag föreslår ändå att åtminstone delar av analysen studeras, t.ex. det som sägs om kvalitet. Vi behöver diskutera kvalitetsfrågor efter många okunniga påståenden om läromedelskvalitet. Författaren: ”då dagens läromedelsproducenter har väl etablerade varumärken som borgar för trovärdighet och kvalitet” (s. 14). Viktigt!

Förslag: Att forskare anlitas (exempelvis en intresserad doktorand i upphovsrätt) för att hitta eventuella kopplingar mellan ändrade inskränkningar i upphovsrättslagen och nedgången i försäljningen av läromedel under 2000-talet.

2023-03-25

Stefan Melin

S:t Persgatan 13
753 20 Uppsala

STYRELSENS YTTRANDE ÖVER STÄMMANS MOTION 6: STEFAN MELIN OM FORSKNINGEN

YRKANDE:

”Att forskare anlitas (exempelvis en intresserad doktorand i upphovsrätt) för att hitta eventuella kopplingar mellan ändrade inskränkningar i upphovsrättslagen och nedgången i försäljningen av läromedel under 2000-talet.”

Styrelsens yttrande:

Styrelsen vill bemöta några påståenden i motionen. Finansiering av forskning om läromedel finns upptaget i förbundets allmänna principer. Uppgiften om att någon sagt att förbundet inte skulle ha råd att finansiera sådan forskning är inget styrelsen känner igen, däremot har styrelsen med stämman i ryggen gjort ett val att inte fortsätta med den typ av forskningsbidrag som tidigare funnits. Vi ser väldigt positivt på att vi har kunnat vara med och medverka till att Sverige nu, i likhet med Norge och Finland, har en professur med inriktning på sakprosa (där läromedel och kurslitteratur ingår). Styrelsen vill också nämna att analysen av läromedelsmarknaden som motionären kritiserar har ådragit sig stort positivt intresse i hela branschen och även internationellt.

Styrelsen har inte sett tecken på att det är förändringar i upphovsrättslagen som gett upphov till minskningar i inköp av läromedel inom skolan. Förändringar i skolans styrning och regelverk har med all sannolikhet haft mycket större effekt. Varför ett forskningsprojekt med den föreslagna inriktningen inte vore ett rimligt användande av våra medel.

Däremot har, som motionären lyfter, handel med andrahandslitteratur haft en effekt på marknaden för kurslitteratur. Om detta har Läromedelsförfattarna inlett en dialog med bland annat Liber och Studentlitteratur för att försöka analysera vad som sker och vad som kan göras. Ett första steg i det samarbetet är ett seminarium under Almedalsveckan 2023. Styrelsen avser också att i enlighet med förbundets allmänna principer på olika sätt arbeta vidare med att på olika sätt stärka läromedels position inom forskning i Sverige.

Styrelsen föreslår därför att stämman avslår motionens yrkande.

MOTION 7: STEFAN MELIN OM NY STIPENDIEVERKSAMHET - ORGANISATION OCH REGLER

Motion

Stämman 2023

1 (2)

Ny stipendieverksamhet – organisation och regler

Genom LKFU, dvs. lagen (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt, fick medlemmarna ett större och mer aktivt beslutsansvar för all verksamhet som finansieras av rättighetsintäkter. Beslutshandlingen har ändå fortsatt som tidigare

Propositionen (2015/16:181) understryker att det inte får bli så att det i praktiken är styrelsen som fattar dessa beslut. Det räcker inte att i efterhand få stämmans godkännande. Skyldigheten att ha medlemshandling av besluten påpekas både i propositionen och direktivet (2014/26/EU).

Direktivet uttrycker också medlemsskyldigheten vid bl.a. avdrag för stipendier (skäl 28):
avdrag för sociala, kulturella eller utbildningsrelaterade ändamål, fastställs av medlemmarna... Samma krav bör tillämpas på alla beslut om användning av rättighetsintäkterna... exempelvis i form av stipendier (mina hopskrivningar).

En metod som lyfts fram är fullmäktige, vilket emellertid inte passar vår organisation. En annan metod kan vara *extrastämman* – digital vid behov av skyndsamhet. Allmänna principer och riktlinjer för något som finansieras av rättighetsintäkter kan t.ex. införas och ändras när som helst, inte bara vid årsstämman. Andra varianter än extrastämman är också möjliga.

Frågor om beslutshandlingen är uppenbarligen känsliga. Det kan finnas praktiska dellösningar. Stipendieverksamheten, som använder 2/3 av de årligen inkasserade ersättningarna, är en sådan. Både verksamhetens organisation och stipendiereglerna vållar ständigt diskussioner och frågor hos medlemmarna. De utredningar och andra metoder, för att ”hitta rätt”, som genomfördes 2020, har inte resulterat i tillfredsställande lösningar, enligt min uppfattning. Stipendiebelopp som utbetalas får t.ex. inte ha karaktär av royaltytillägg – då aktiveras för övrigt även beskattningssystemet.

Andra exempel

Organisatoriskt

- Från flera håll har det länge ifrågasatts att styrelseledamöter ingår i stipendienämnden. Ett skäl är jävsproblematiken.

Stipendiereglerna

- Avståndet mellan lägsta stipendium och takbeloppet är för stort. ”Sidantalsmetoden” har ett inflytande som inte är förenligt med lagen och kan även ha karaktär av royaltytillägg. Hur hanteras en författares användning av omfattande textdelar i flera olika läroböcker, och böcker som används i flera årskurser? Den statistiska stickprovsmetoden i ersättningsunderlaget är otillförlitlig. 20-årsregeln är ett organisationspåhitt – lagstiftaren har förklarat att 70-årsregeln gäller och att alla sådana material som ingår i licensunderlaget kan grunda stipendierätt. Frågor och synpunkter är många.
- Det tar för lång tid mellan stipendierna. Rättighetsersättningar ska komma rättighetshavarna till godo så snart det kan ske – och det gäller inte bara riktade ersättningar till namngivna mottagare. Tre årliga utbetalningar av kollektiva ersättningar hinner ske mellan

ansökningstillfällena för en rättighetshavare. Detta uppfyller inte skyndsamhetskravet. Mindre belopp oftare, t.ex. vartannat år, är antagligen OK.

Medlemsorgan

Om ett stipendieorgan inrättas med enbart expertmedlemmar, kan många frågetecken rätas ut. Organet (ev. nämnd) kan t.ex. besluta om alla slags stipendier och se till att reglerna är rimliga och lagenliga. Vidare utveckla allmänna principer och riktlinjer för verksamheten och stipendierna (även uppmärksamma revideringsbehov) för överväganden och beslut av stämman. Även klagomålshantering bör ingå i uppgifterna. Och självfallet ska styrelsen hållas kontinuerligt informerad. Det här är spridda tankar.

Stipendiekansli

Ett till organet knutet särskilt stipendiekansli kanske bör inrättas – för all den hantering som Maria skickligt genomför i dag och det som kan tillkomma?

Förslag: Att en ny modell för stipendieverksamheten och nya stipendieregler utreds av experter inom medlemskåren.

Stefan Melin

S:t Persgatan 13
75320 Uppsala

STYRELSENS YTTRANDE ÖVER STÄMMANS MOTION 7: STEFAN MELIN OM NY STIPENDIEVERKSAMHET - ORGANISATION OCH REGLER

YRKANDE:

”Att en ny modell för stipendieverksamheten och nya stipendieregler utreds av experter inom medlemskåren.”

Styrelsens yttrande:

Beslut inom stipendieverksamheten sker som alla andra beslut i en hierarki där stämman fattar inriktningsbeslut, styrelsen strategiska beslut, stipendienämnden ger detaljerat bedömningsstöd och slutligen fattar handläggare på kansliet beslut gällande enskilda ansökningar. Styrelsen uppfattar det som att den genom att vara vald på stämman har fått mandat och förtroende i god och sedvanlig demokratisk ordning och ser inte att det skulle behövas ytterligare en grupp.

Styrelsen vill betona att all utdelning av pengar inom systemet lagligt sett är en fråga om avdrag. Det finns ett statistiskt underlag utifrån undersökningar av kopieringsbeteenden som ger fördelning av pengar mellan organisationerna inom organisationen Bonus Copyright Access. Dessa undersökningar bestämmer hur mycket pengar Läromedelsförfattarna ska få. Undersökningarna säger inget om vems verk som har kopierats, utan endast vilken typ av verk. Vi kan därför inte veta vems verk som har kopierats. Läromedelsförfattarna har en modell där vi delar ut utifrån en uppskattning om sannolikhet för kopiering.

Denna modell utarbetades inför förrförra stipendiecykeln och utvecklades sedan bland annat genom en utredning som styrelsen gjorde 2020. Senare samma år beslöt medlemmarna om den uppdaterade modellen vid en extra stämma. Vi har nu använt den modellen under en treårscykel och upplever att den i huvudsak fungerar väldigt väl.

Vad gäller stipendienämnden är det redan så idag att tre ledamöter i praktiken utses av stämman; styrelsens ordförande samt två medlemsledamöter. De övriga två som är vice ordförande och en styrelseledamot utses av styrelsen. Vi har också självklart en organisation på kansliet där det inte bara är en person som handlägger stipendierna. Inom den organisationen tar man också hand om alla de frågor som sökanden har kring stipendierna.

Det finns fortfarande moment i beslutandet kring stipendierna där jäv kan uppstå. Dessa har vi låtit förbundets jurist kartlägga och vid styrelsemötet den 1/4 2023 fattades beslut om att fortsätta utreda olika sådana möjliga jäv. Ett av de besluten var att styrelsen tillsammans med kansliet och revisorerna ska utreda om nämndens majoritet ska vara medlemmar som inte också är styrelseledamöter. Viktigt att poängtera är dock att det är styrelsen som bär det ekonomiska ansvaret, varför till exempel riktlinjerna för stipendienämnden i så fall måste ses över så att nämndens mandat regleras tydligt.

Styrelsen föreslår att stämman med detta ska anse motionen besvarad.

ALLMÄNNA PRINCIPER 2023-2024

Allmänna principer för hantering av rättighetsintäkter (kopieringsersättning), avdrag från sådana, fördelning och inkomster av investeringar.

HANTERING AV RÄTTIGHETSINTÄKTER

Vi tillåter som huvudorganisation för läromedels- och kurslitteraturförfattare tidsbegränsade nyttjanden av rättigheter genom avtalslicenser. Bonus Copyright Access förhandlar och ingår licensieringsavtal för kopiering i skola, högskola, på arbetsplatser m.m. vilket årligen genererar rättighetsintäkter till oss.

Lagen (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt (LKFU) reglerar hur rättighetsintäkter får användas och ställer krav på att vi redovisar principer för avdrag och fördelning, samt för investering och riskhantering. Med avdrag menas användningen av rättighetsintäkter som inte kan kopplas till en individuell rättsinnehavare. Med fördelning menas intäkter som kan kopplas till en enskild rättsinnehavare.

Den stora delen av rättighetsintäkter hanterar vi genom avdrag, eftersom kopiering av enskilda verk inte registreras i det svenska utbildningsväsendet. En mycket liten del av rättighetsintäkterna hanteras genom fördelning.

Dessa principer, som antas av stämman, redovisar hur vi använder rättighetsintäkterna genom våra principer för avdrag och fördelning – d.v.s. hur pengarna får användas, samt principer för investering och riskhantering – d.v.s. hur inestående pengar ska förvaltas. De allmänna principerna ger tillsammans med verksamhetsinriktning och rambudget medlemmarna inflytande över verksamheten och hanteringen av medlen.

Lagen säger att rättighetsintäkterna, d.v.s. kopieringsersättningen, ska förvaltas på ett omsorgsfullt sätt. Det tolkar vi som att vår verksamhet ska skötas kostnadseffektivt.

PRINCIPER FÖR AVDRAG

Tjänster

Vi gör avdrag från rättighetsintäkterna för att stärka och gynna läromedelsförfattares kollektiva nytta. Tjänsterna tillhandahålls på rättvisa villkor vilket betyder att alla rättsinnehavare ska ha tillgång till tjänsterna.

Tjänsterna är:

Stipendier och priser

- a. Kopieringsstipendium
- b. Andra stipendier
- c. Priser

Upphovsrätt och rådgivning

- a. Avtalsgranskning
- b. Förhandling
- c. Upplysning om upphovsrättsliga frågor
- d. Bevakning av det upphovsrättsliga området
- e. Medlemskap i ALIS (Administration av litterära rättigheter i Sverige)

Utbildning och författargemenskap

- a. Kompetensutvecklande verksamhet
- b. Aktiviteter för författargemenskap
- c. Informationsarbete

Påverkan, opinionsbildning och kommunikation

- a. Politiskt påverkansarbete och opinionsbildning

Utveckling av forskning om läromedel

Förvaltningsavgifter

Förvaltningsavgifter dras av från rättighetsersättningarna för att täcka våra kostnader för att inkassera, fördela och betala ut ersättning.

Förvaltningsavgifterna är:

- a) Kanslikostnader
- b) Revision
- c) Styrelse
- d) Stämma
- e) Stipendieadministration

PRINCIPER FÖR FÖRDELNING

Fördelning till kända rättsinnehavare hanteras för Läromedelsförfattarnas räkning av organisationen ALIS (Administration av litterära rättigheter i Sverige). Detta gäller bara rättighetsintäkter från kopiering som skett i Danmark (i Danmark måste varje lärare skriva upp vilken bok man kopierar ur). Allmänna principer för ALIS finns här: <https://www.alis.org/om-alis/alis-allmanna-principer/>

PRINCIPER FÖR INVESTERING OCH RISKHANTERING

Investeringar av rättighetsintäkter ska göras med lågriskprofil och utifrån ett etiskt och miljömässigt hållbarhetsperspektiv.

VERKSAMHETSINRIKTNING OCH RAMBUDGET 2023

Läromedelsförfattarna är en medlemsdriven intresseorganisation för författare av läromedel och kurslitteratur i Sverige. Verksamhetsinriktningen berättar hur vi i enlighet med stadgan arbetar för att ta tillvara författarens ideella och ekonomiska intressen.

Upphovsrätten är en förutsättning för författare och för vår organisation. Genom att vara en dynamisk kraft och föra författarnas talan arbetar vi för att förbättra författarkollektivets förutsättningar, villkor och rättigheter. Vi stärker författarnas och läromedlens ställning i Sverige genom att vara proaktiva, tillgängliga, insiktsfulla och orädda. Vår vision är ett kunskapsorienterat samhälle där läromedel av hög kvalitet för alla är en självklarhet.

VERKSAMHETSINRIKTNING

Inriktningen för verksamheten 2023 är att fortsätta bygga vidare på den grund vi skapat de senaste åren. Genom detta fortsätter vi förflyttningen från en intresseorganisation för ett fåtal till ett proaktivt och handlingskraftigt författarförbund för alla som skriver läromedel och kurslitteratur. Verksamhet bedrivs inom följande områden:

MEDLEMSNYTTA OCH DEMOKRATI

Vi fortsätter arbetet med att utveckla en demokratisk och transparent organisation där beslutsprocesser är tydliga. Det ska vara enkelt att som medlem engagera sig i och följa arbetet. Vi skapar aktiviteter som gör medlemskapet meningsfullt och författargemenskapen starkare samt arbetar för att öka medlemsantalet. Fler medlemmar stärker vår roll som huvudorganisation i förhandlingssammanhang, vilket ger oss en ökad tyngd i arbetet för bättre villkor för läromedels- och kurslitteraturförfattare.

MEDLEMSFÖRMÅNER

Att vi bevakar medlemmarnas intressen är den största fördelen med att vara medlem i Läromedelsförfattarna visar vår senaste medlemsundersökning. Därefter att man som medlem bidrar till att stärka författarkollektivet för dem som skriver läromedel och kurslitteratur. Tillgången till juridisk rådgivning och möjligheten till fortbildning såsom kurser och träffar är också högt värderade. Kärnvärdet av medlemskapet kan därför sägas vara att tillhöra författargemenskapen och på så sätt bidra till att stärka villkoren och författaridentiteten.

Vi skapar och utvecklar arenor för medlemmar att träffas för gemenskap, fortbildning och erfarenhetsutbyten. Utöver det erbjuder vi medlemmar möjligheten att hyra Läromedelsförfattarnas hus i Visby. Vi erbjuder också medlemmar möjlighet att söka vistelsestipendier till Grez-sur-Loing samt till Aten. Tidningen Manus ingår också i medlemskapet. En ny förmån 2023 är en deklarationshjälp där medlemmar kan skriva och få hjälp med sin deklaration.

STIPENDIER OCH PRISER

Våra stipendier är en central del i verksamheten. Genom stipendierna får författare dels del av kopieringsersättningen, dels möjliggör våra stipendier tillfällen till resor och förkovran. Genom våra stipendier arbetar vi ner vårt ackumulerade kapital av kopieringsersättning, i enlighet med stämmans beslut 2020.

Vi fortsätter att arbeta för att kopieringsersättningen ska nå rättighetshavarna, främst i form av stipendier och vi arbetar aktivt för att fler ska hitta och söka våra stipendier.

Vi erbjuder från och med i år tre olika typer av stipendier. Kopieringsstipendiet är i särklass det största och i år är det första året i en ny treårscykel för kopieringsstipendiet. I år sätter vi också ett resestipendium som följd av ett stämmobeslut 2022 om att i enlighet med styrelsens förslag utveckla stipendieverksamheten genom att erbjuda fler och andra typer av stipendier.

Därutöver har vi medlemsexklusiva vistelsestipendier till Frankrike och Grekland som finansieras av förbundets medel.

Läromedelsförfattarnas pris är Sveriges tyngsta pris för författare som skriver läromedel och kurslitteratur. Priset premierar gott författarskap och lyfter författarnas centrala roll i läromedel och kurslitteratur. Genom priset arbetar vi för att skapa uppmärksamhet kring läromedlens och kurslitteraturens roll i Utbildningssverige. En prisstatyett i brons har tagits fram för att vid sidan av prissumman ytterligare förstärka priset.

Läromedelsförfattarnas pris är Sveriges tyngsta pris för författare som skriver läromedel och kurslitteratur. Priset premierar gott författarskap och lyfter författarnas centrala roll i läromedel och kurslitteratur. Genom priset arbetar vi för att skapa uppmärksamhet kring läromedlens och kurslitteraturens roll i Utbildningssverige.

UPPHOVSRÄTT OCH RÅDGIVNING

Upphovsrätten är grunden för författarnas villkor, och genom kopieringsersättningen också grund för att vi ska kunna verka i enlighet med Lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt (LKFU). Läromedelsförfattarna är den enda organisationen i Sverige som företräder författare till läromedel och kurslitteratur.

Att bygga upp och säkra kompetensen kring det upphovsrättsliga området i organisationen är viktigt och prioriterat. Det är i förlängningen en fråga om att säkra framtidens läromedelsförfattande – en fungerande upphovsrätt krävs för att det ska vara möjligt och attraktivt att skriva läromedel. Vi strävar efter att utveckla verksamheten både vad gäller rådgivningen, att synliggöra juridiken för medlemmar samt att bli en mer eftertraktad instans för samarbeten, frågor, förslag och utredningar inom både upphovsrätt och utbildning.

Den nya upphovsrättslagen som trädde i kraft vid årsskiftet innehåller ett antal regler för att stärka avtalspositionen för upphovspersoner. Vi tar spjörn mot detta i vår strävan mot att vara en starkare juridisk röst på läromedelsmarknaden och stärka författarnas position i avtalssituationer.

PÅVERKAN, OPINIONSARBETE OCH KOMMUNIKATION

Vi arbetar för att säkra alla elevers och lärares rätt till läromedel. Med avstamp i tidigare års påverkansarbete gentemot Läromedelsutredningen arbetar vi nu för att utredningens förslag ska bli verklighet. Vi har en unik möjlighet att påverka politiken just nu och på så sätt säkra en likvärdig och långsiktig tillgång till läromedel för alla elever. För att mobilisera stödet för läromedel gör vi en nationell namninsamlingskampanj. Vi undersöker även hur läromedel behandlas på lärarutbildningarna och hur lärarstudenter ser på läromedel. Kopplingen mellan läromedel och läsning är också en fråga vi fortsätter att belysa, bland annat genom ett riksdagsseminarium.

Utöver det har vi i och med den nya upphovsrättslagstiftningen fokus på att skapa en stabil och välfungerande läromedelsmarknad. En stark läromedelsbransch är en förutsättning för att trygga tillgången till läromedel av god kvalitet.

Att öka kännedomen om oss är fortsatt prioriterat. Vi arbetar för att vara en tydlig aktör som når ut och efterfrågas. Vi vill skapa förståelse för att läromedel och kurslitteratur behövs och därmed skapa en större betalningsvilja och bättre regelverk. Genom Läromedlets dag och arenor som Almedalen lyfter vi våra frågor, likaså genom undersökningar och debattartiklar. Vi vill nå ut till en större del av författarkollektivet för att få fler att söka stipendium och bli medlemmar. Vår kommunikation ska vara tillgänglig och anpassad till olika mottagare och i olika kanaler. Vi vill vara tydliga i de frågor vi driver och stärka läromedlens och författarnas ställning i Sverige. Vårt kännedomsarbete är centralt för att vi ska lyckas med ansatsen att växa och nå ut med våra frågor.

UTBILDNING OCH FÖRFATTARGEMENSKAP

För att stärka och gynna läromedelsförfattares kollektiva nytta skapar vi aktiviteter för kompetensutveckling, författargemenskap och information. Det kan handla om närvaro på mässor, kurser, föreläsningar eller andra aktiviteter som är öppna i den bemärkelsen att de inte är medlemsexklusiva.

UTVECKLING AV FORSKNING OM LÄROMEDEL

Vi arbetar för att påverka vilken forskning som görs och uppmärksamma läromedel som forskningsområde både i sig själv, och som en del av sakprosaförfattandet i Sverige. Långsiktigt vill vi genom detta arbete bidra till en större forskningssatsning på läromedel i Sverige. Vi är därför delfinansierare av Sveriges första sakprosaprofessur tillsammans med Natur & Kultur och Sveriges Författarförbund. Anna Jungstrand tillträder Natur & Kulturs professur i sakprosa vid Linnéuniversitetet i augusti 2023. Vi följer utvecklingen och hoppas på att den akademiska miljö som kommer att byggas runt professuren kan leda till aktiviteter, som seminarier och konferenser, där vi kan vara med för att lyfta olika aspekter av läromedel och sakprosa som varit förbisedda i svensk forskning.

Till denna verksamhetsinriktning hör en rambudget som du hittar på nästa sida.

RAMBUDGET 2023

Rättighetsintäkterna är beräknade utifrån utfallet av ordinarie kopieringsavtal 2022. De ökade kostnaderna för 2023 består av en fortsatt satsning på stipendieverksamheten genom ett resestipendium och ökad budget för kopieringsstipendiet. Därtill en satsning på påverkansarbetet samt det juridiska arbetet. Samt en förstärkning på kansliet genom en ny medarbetare. Sammantaget ger detta ett budgeterat minusresultat i linje med stämmobeslutet om att arbeta ner det ackumulerade kapitalet av rättighetsintäkter.

INTÄKTER	LISAB	FÖRBUNDET	TOTALT	BUDGET 2022	UTFALL 2022
Rättighetsintäkter från kopieringsavtal	33 250	0	33 250	31 300	35 626
Övriga intäkter, medlemsavgifter etc.	740	1 300	2 040	1 800	1 804
SUMMA INTÄKTER	33 990	1 300	35 290	33 100	37 430
KOSTNADER	LISAB	FÖRBUNDET	TOTALT	BUDGET 2022	UTFALL 2022
Förvaltningskostnader					
Personal inkl. konsult	6 400	0	6 400	6 125	5 425
Kansli inkl. lokal, revision och stip.admin.	2 180	370	2 550	1 995	2 216
Styrelse och stämma	1 700	0	1 700	1 600	1 401
Summa förvaltningskostnader	10 280	370	10 650	9 720	9 042
Stipendier och priser					
Koperingsstipendium	30 000	0	30 000	25 000	24 796
Vistelsestipendium	0	150	150	145	129
Resestipendium	5 000	0	5 000	0	0
Läromedelsförfattarnas pris	800	0	800	500	319
Summa stipendier och priser	35 800	150	35 950	25 645	25 244
Upphovsrätt och rådgivning					
Alis, Klys, Copyswede, Bonus, juridiskt arbete	1 125	0	1 125	625	653
Summa upphovsrätt och rådgivning	1 125	0	1 125	625	653
Påverkan och kommunikation					
Kommunikationsarbete	600	400	1 000	1 000	681
Påverkansarbete	2 500	0	2 500	500	921
Summa påverkan och kommunikation	3 100	400	3 500	1 500	1 602
Forskning					
Forskning	350	0	350	350	0
Summa forskning	350	0	350	350	0
Medlemsnytta och författargemenskap					
Medlemsaktiviteter, kurser, föreläsningar	400	400	800	800	192
Läromedelsförfattarnas hus	100	0	100	100	-4
Summa utbildning och författargemenskap	500	400	900	900	188
SUMMA KOSTNADER	51 155	1 320	52 475	38 740	36 728
Skatt	0	0	0		
RESULTAT	-17 165	-20	-17 185	-5 640	702

ÅRSavgIFT 2023-2024

Årsavgiften är 1 150 kr varav 450 kronor är en serviceavgift som är avdragsgill för den som har företag. Från det år en medlem fyller 67 år betalas ingen serviceavgift, utan enbart medlemsavgiften om 700 kronor.

RIKTLINJER FÖR ARVODEN OCH ERSÄTTNINGAR 2023-2024

Följande arvoden och ersättningar utgår till medlem för arbete som utförs på uppdrag.

FASTA ARVODEN

Ordföranden ersätts med ett fast arvode på åtta prisbasbelopp och vice ordföranden med fast arvode på fyra prisbasbelopp per år (det senare inkluderar arvode för ordförandeskapet i stipendienämnden).

STYRELSE- OCH ARBETSUTSKOTTETS SAMMANTRÄDESVARVODEN

För dessa sammanträden utgår timarvode på 600 kr för ledamöter och suppleanter, vilket inkluderar inläsningstid.

TIMARVODEN

För annat arbete som enligt överenskommelse utförs för förbundets räkning utgår ett timarvode på 300 kr.

RESTIDERSÄTTNING

För restid i samband med styrelse- och arbetsutskottets arbete utgår ersättning med 150 kr per timme. Resa understigande två timmar i vardera riktningen ersätts ej, vid resa utöver detta utgår ersättning för hela resan.

RESEKOSTNADER

Den som reser i samband med uppdrag i förbundet får hela resekostnaden ersatt mot kvitto. Strävan ska vara att alltid använda billigaste färdstätt. Om bil används utgår ersättning enligt den statliga schablonen.

FLERDYGNSTRAKTAMENTE

Till den som reser i samband med uppdrag i förbundet utgår flerdygstraktamente enligt den statliga schablonen. Endagstraktamenten utbetalas ej.

Följande ersättningar utgår till medlem som aktivt deltar i förbundets verksamhet.

BIDRAG TILL RESEKOSTNADER

Resekostnadsbidraget är avsett att stimulera medlemmarnas aktiva deltagande i förbundets verksamhet. Medlem som deltar på något av förbundets arrangemang kan få ersättning med halva den statliga schablonen per mil oavsett färdstätt (för resa tur och retur mellan bostadsort och ort där arrangemanget äger rum). Ersättning under 100 kronor utbetalas ej.

VALBEREDNINGENS FÖRSLAG TILL STÄMMAN 2023

FÖRSLAG TILL PRESIDIUM

Mötesordförande: **Linda Wallberg**

Sekreterare: **Jenny Edvardsson**

Justerare: **Kristina Asker** och **Eva Larsson**

Linda Wallberg är konsult från Koncentria – Styrelsepost.se. Hon är inte medlem i Läromedelsförfattarna.

Jenny Edvardsson, **Kristina Asker** och **Eva Larsson** är medlemmar i Läromedelsförfattarna.

FÖRSLAG TILL ANTAL STYRELSELEDAMÖTER

Valberedningen föreslår att antalet styrelseledamöter år 2023–24 ska vara åtta (8) och antalet suppleanter två (2)¹. Avgår en ledamot ur styrelsen mellan stämmor ersätts denne med en suppleant fram till nästkommande stämma.

FÖRSLAG TILL FÖRBUNDSORDFÖRANDE OCH STYRELSELEDAMÖTER

Förbundsordförande på två år 2023–2025

Per Kornhall, Uppsala. Omval.

Per Kornhall är författare till bland annat kurslitteratur om utbildningsvetenskap och lärarrollen. Ordförande sedan år 2019. Fil.dr., leg. gymnasielärare, fristående skolexpert och f.d. universitetslektor, undervisningsråd på Skolverket och kommunal skolstrateg. Är svensk representant i EU-kommissionens nätverk av oberoende skolexperters samt sitter i redaktionskommittén för The European Toolkit for Schools.

Styrelseledamöter på två år 2023–2025

Annika Staaf, Malmö. Omval.

Annika Staaf är författare till böcker inom professionsutbildningar på universitet/högskola, kurslitteratur i allmän förvaltningsrätt, kommunalrätt, mänskliga rättigheter, socialrätt och kriminalvård. Styrelseledamot sedan år 2019. Jur.kand., fil.dr., vice dekan vid samhällsvetenskaplig fakultet och verksamhetsledare för deras rättsvetenskapliga satsning på Linnéuniversitetet samt universitetslektor vid institutionen för socialt arbete, fakulteten för samhällsvetenskap. Docent i socialt arbete med inriktning rättsvetenskap och forskar inom offentlig rätt, särskilt socialrätt och mänskliga rättigheter.

Christina Öberg, Linköping. Omval.

Christina Öberg är författare till läromedel i marknadsföring och ekonomistyrning för gymnasium och högskola. Styrelseledamot sedan år 2019. Professor i marknadsföring vid Linnéuniversitetet. Tekn-dr., ek. mag., associerad till forskningsinstitutet Ratio och visiting professor vid Leeds University. Flertalet styrelseuppdrag.

Richard Hultén, Enskede. Omval.

Richard Hultén är författare till läromedel i svenska (F–3) Ledamot sedan år 2022 (valdes in som suppleant). Arbetar på avdelningen för forskning och utveckling och på Medioteket i Stockholms stad. Han har arbetat som lärare i 25 år i årskurserna F–3.

Carl-Johan Markstedt, Stockholm. Nyval.

¹ Ur stadgan: ”§ 6 Förbundet leds av en styrelse som består av sex till åtta ledamöter samt upp till två suppleanter.”

Carl-Johan Markstedt är författare till läromedel, lärarhandledningar och metodböcker för lärare. Föreläser om litteraturundervisning och driver Svenskpodden, en podcast som riktar sig till både lärare och elever. Han är legitimerad gymnasielärare i svenska och historia och arbetar deltid på Norra Real. Har även arbetat som journalist, museipedagog och projektledare för demokratistärkande projekt riktat mot skolor. Han är medlem sedan år 2018.

STYRELSELEDAMOT PÅ ETT ÅR 2023-2024

En ledamot kan som mest sitta fyra mandatperioder (8 år) i följd i styrelsen², varför omval på ett år föreslås för:

Pia Cederholm, Rimbo. Omval.

Pia Cederholm är författare till läromedel i svenska för gymnasiet. Vice ordförande sedan år 2019 och styrelseledamot sedan år 2016. Doktorand i didaktik och lärarutbildare vid Uppsala universitet. Leg. ämneslärare, fil.kand. i pedagogik, fil.mag. i utbildningsvetenskap.

FÖRSLAG TILL SUPPLEANTER

Förste suppleant på ett år 2023-2024

Jenny Edvardsson, Kristianstad. Nyval.

Jenny Edvardsson är författare till kurslitteratur och läromedel. Hon arbetar på lärarutbildningen vid Högskolan Kristianstad parallellt med att hon är doktorand i pedagogiskt arbete. Hennes forskning rör skönlitteraturens didaktiska potential i NO-undervisning. Jenny har arbetat som lärare och skolledare i 25 år. Hon är medlem sedan år 2016.

Andre suppleant på ett år 2023-2024

Henrik Edelstam, Nacka. Nyval.

Henrik Edelstam är professor emeritus i processrätt vid Stockholms universitet. Han har under många år arbetat med att ge ut nya upplagor av läroböcker i processrätt. Under sin tid som professor hade han ett övergripande ansvar för undervisningen i processrätt och ingick som ledamot i olika beslutande organ, bland annat fakultetsnämnden. År 2002 tilldelades han Stockholms universitets pedagogiska pris. Henrik har även varit adjungerad ledamot i Svea hovrätt. Han är medlem sen år 2008.

FÖRSLAG TILL AUKTORISERAD REVISOR PÅ ETT ÅR 2023-2024

Valberedningen yrkar på omval av **KPMG** som auktoriserad revisor med Alexandra Salomonsson som huvudansvarig revisor.

FÖRSLAG PÅ MEDLEMSREVISORER PÅ ETT ÅR 2023-2024

Björn Thunberg, Nyköping. Omval.

Björn Thunberg är författare till kurslitteratur inom juridik och ekonomi. Han är medlem sedan år 2000 och medlemsrevisor sedan år 2014.

Stig Ottosson, Fotö. Omval.

Stig Ottosson är författare till kurslitteratur inom företagsledning och -utveckling. Han är medlem sedan år 2004 och medlemsrevisor sedan år 2021.

VAL AV VALBEREDNING PÅ ETT ÅR 2023-2024

Hanteras av mötesordförande under stämman. Sittande valberedning ställer inte upp för omval.

² Ur stadgan: ”§ 6 (...) Styrelsens ordförande och övriga ledamöter väljs av stämman för två år. Ledamöterna väljs så att minst två ledamöter vid varje stämma har ett år kvar av sin mandattid. En ledamot kan som mest sitta fyra mandatperioder (8 år) i följd i styrelsen.

ÖVRIGA FÖRTROENDEVALDA VARS MANDATPERIODER ÄR PÅGÅENDE:

Styrelseledamöterna **Eva Hedencrona** och **Conny Welén** är valda till år 2024.

Medlemsledamöterna i stipendienämnden **Tiia Ojala** och **Eva Larsson** är valda till år 2024.

AVGÅENDE FÖRTROENDEVALDA

Styrelseledamot **Britt-Marie Lidesten** avgår i samband med stämman år 2023 när hennes mandatperiod går ut. Tidigare under året har styrelseledamot **Lena Wennberg Trolleberg** samt suppleant **Mikael Pauli** avgått under pågående mandatperiod.

Förslaget läggs fram av valberedningen år 2022–23 som består av Karin Smed-Gerdin, sammankallande, Lena Hultgren och Ludvig Myrenberg.

Läromedelsförfattarna är en medlemsdriven intresseorganisation för författare av läromedel och kurslitteratur i Sverige.

Vi för författarnas talan, förbättrar villkoren och erbjuder ett starkt författarkollektiv.

Vår vision är ett kunskapsorienterat samhälle där läromedel av hög kvalitet för alla är en självklarhet.

STÄMMA 2023

L Läromedelsförfattarna F

Telefon: 08-440 84 80
Mejl: adm@laromedelsforfattarna.se
www.laromedelsforfattarna.se

Läromedelsförfattarna
Drottninggatan 61
111 21 Stockholm